

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2003-2004

19 MARS 2004

Proposition de loi modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992 afin d'augmenter le montant des dépenses pour la garde d'enfants déductible de l'ensemble des revenus et d'augmenter la quotité du revenu exemptée d'impôt pour les enfants atteints de maladies graves

(Déposée par M. René Thissen et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition reprend le texte de la proposition n° 50 2405/001.

Un enfant souffrant d'une maladie chronique, d'un cancer, un enfant hospitalisé, un enfant handicapé, c'est d'abord et avant tout un enfant avec des besoins et des envies d'enfant.

L'enfant est un être humain en développement. La maladie, le handicap, risquent de faire oublier ses besoins fondamentaux qui sont de jouer, d'aller à l'école, d'avoir des copains, de participer à des activités sportives, etc. Le handicap, le traitement de la maladie risquent d'entraîner l'ignorance des besoins relationnels fondamentaux et de créer des dommages dans son développement.

La Convention internationale relative aux droits de l'enfant prévoit dans son article 24, 1°, que «les États parties reconnaissent le droit de l'enfant de jouir du meilleur état de santé possible et de bénéficier de services médicaux et de rééducation. Ils s'efforcent de

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2003-2004

19 MAART 2004

Westvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, ten einde het bedrag te verhogen van de uitgaven voor kinderopvang die voor aftrek van het totale inkomen in aanmerking komen, alsook, in het geval van zwaar zieke kinderen, het belastingvrije inkomen op te trekken

(Ingediend door de heer René Thissen c.s.)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel neemt de tekst over van wetsvoorstel DOC 50 2405/001.

Kinderen met een chronische ziekte of met kanker, kinderen in het ziekenhuis, kinderen met een handicap, ... Het blijven in de eerste plaats kinderen met de typische noden en behoeften van kinderen.

Een kind is een mens in ontwikkeling. Ziekten of handicaps kunnen een aantal fundamentele behoeften naar de achtergrond schuiven: spelen, naar school gaan, vriendjes hebben, deelnemen aan sportactiviteiten enzovoort. Een handicap of de behandeling van een ziekte houden het gevaar in dat voorbij wordt gegaan aan de fundamentele relationele behoeften van het kind, waardoor zijn ontwikkeling in het gedrang kan komen.

Artikel 24, 1°, van het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind bepaalt het volgende: «[de] Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op het genot van de grootst mogelijke mate van gezondheid en op voorzieningen voor geneeskundige

garantir qu'aucun enfant ne soit privé du droit d'avoir accès à ces services».

En 1989, la Belgique a ratifié la Convention internationale relative aux droits de l'enfant. Cependant, de nombreux enfants ne peuvent jouir du meilleur état de santé possible. C'est dans ce cadre qu'une Charte des droits de l'enfant malade a été rédigée par le cdH en partenariat avec l'asbl «Jour après Jour» sur base des textes suivants :

— la Convention internationale relative aux droits de l'enfant — ONU — 20 novembre 1989;

— la Charte des droits de l'enfant hospitalisé — EACH — 1988;

— la Déclaration sur la promotion des droits du patient en Europe, dite «Déclaration d'Amsterdam» — OMS — 1994.

Cette Charte a ainsi pour objectifs de formuler clairement les droits des enfants malades, d'imposer aux différents intervenants des obligations relatives au bien-être de l'enfant et de créer en faveur des parents ou de l'entourage de l'enfant malade des droits pour qu'ils puissent améliorer le bien-être de l'enfant.

Si une première mesure a bien été adoptée par la loi du 23 mars 2001 en permettant la déductibilité des frais de garde d'enfants à 100% avec un plafond de 11,20 euros par jour de garde, il n'en reste pas moins que cette déduction reste limitée aux seuls enfants âgés de moins de trois ans et ne profite qu'aux familles disposant d'un revenu suffisant pour bénéficier de l'avantage fiscal.

Or, qu'il s'agisse d'une maladie grave, d'un cancer, d'une mucoviscidose ou de toute autre maladie qui contraint l'enfant à ne fréquenter ni l'école, ni la crèche, les parents sont très souvent amenés à trouver des solutions de garde fort onéreuses. Des enfants malades risquent ainsi d'être pénalisés, selon des capacités financières différentes de leurs parents.

Afin d'améliorer cette situation, il convient d'élargir la déduction des frais de garde jusqu'à douze ans et de porter le montant maximum déductible à 15 euros par jour de garde et par enfant. En outre, il y a lieu de transformer la déduction en crédit d'impôt, en vue de prendre en considération les charges et coûts de tous les enfants pour tous les contribuables et notamment pour les familles non fiscalisées, les familles monoparentales et les familles à bas revenus. Cette préoccupation devant ainsi permettre de consacrer un réel droit fiscal de l'enfant.

C'est pourquoi, nous proposons de porter à douze ans accomplis l'âge limite pour l'obtention de la

verzorging en revalidatie. De Staten die partij zijn, streven ernaar te waarborgen dat geen enkel kind zijn recht op toegang tot deze voorzieningen voor gezondheidszorg wordt onthouden».

In 1989 heeft België het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind geratificeerd. Niettemin blijven heel wat kinderen verstoken van «de grootst mogelijk mate van gezondheid». In het licht daarvan heeft de cdH een Handvest inzake de rechten van het zieke kind opgesteld, in samenwerking met de vzw «Jour après Jour» en op grond van onderstaande teksten :

— het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind, VN, 20 november 1989;

— het Handvest van de rechten van het gehospitaliseerde kind, EACH, 1988;

— de Verklaring over de bevordering van de rechten van de patiënt in Europa, de zogenaamde «Verklaring van Amsterdam», WGO, 1994.

Dat Handvest heeft tot doel de rechten van de zieke kinderen duidelijk te omschrijven, de diverse actoren verplichtingen op te leggen inzake het welzijn van het kind en ten behoeve van de ouders of de omgeving van het zieke kind rechten in het leven te roepen die moeten bijdragen tot meer welzijn voor het kind.

Een eerste maatregel werd reeds verwezenlijkt via de wet van 23 maart 2001, op grond waarvan de kosten voor kinderopvang volledig aftrekbaar werden, met een maximum van 11,20 euro per opvangdag. Weliswaar blijft die aftrekmogelijkheid beperkt tot kinderen van minder dan drie jaar en komt zij slechts ten goede aan gezinnen die voldoende verdienen om het belastingvoordeel te genieten.

Bij ernstig zieke kinderen, kinderen met kanker, mucoviscidose of andere ziekten waardoor zij niet naar school of naar de kinderopvang kunnen, moeten de ouders zeer vaak hun heil zoeken in zeer dure oplossingen. Aldus lopen zieke kinderen het gevaar te worden gestraft, naargelang hun ouders in mindere of meerdere mate vermogend zijn.

Teneinde die toestand te verhelpen, ware het raadzaam de aftrekbaarheid van de opvangkosten voortaan ook mogelijk te maken voor kinderen tot twaalf jaar, alsook het maximaal aftrekbare bedrag op te trekken tot 15 euro per opvangdag en per kind. Bovendien behoort het aftrekbare bedrag te worden omgevormd tot een belastingkrediet, zodat rekening kan worden gehouden met de lasten en kosten van alle kinderen voor alle belastingplichtigen, met name voor de gezinnen die geen belastingen betalen, eenoudergezinnen en gezinnen met een laag inkomen. Een en ander moet ervoor zorgen dat het kind échte fiscale rechten geniet.

Daarom stellen wij voor de leeftijdsgrens voor de aftrekbaarheid van de opvangkosten op te trekken tot

déductibilité et d'octroyer un crédit d'impôt de 50 % des dépenses réellement engagées par les familles avec pour maximum le plafond des dépenses prises en considération pour la déductibilité à 100 % conformément à l'article 113, § 2, du Code des impôts sur les revenus 1992.

Cette proposition s'inscrit également dans la perspective de la résorption des « pièges à l'emploi » en permettant de supprimer une importante barrière financière à l'entrée sur le marché du travail de nombreux parents.

Outre la problématique des frais de garde, les parents d'un enfant gravement malade sont également confrontés aux coûts élevés des soins de santé. C'est ainsi qu'un enfant atteint de mucoviscidose doit suivre un traitement préventif occasionnant couramment des dépenses d'environ 100 euros par mois. Un enfant hyperkinétique demande, quant à lui, un accompagnement psychologique et pédagogique adéquat pouvant s'élever à 300 euros par séance.

Les parents d'un enfant gravement malade doivent également faire face à des dépenses supplémentaires dans toutes sortes de domaines pour lesquelles il n'a pas été prévu d'indemnités spécifiques, comme les frais supplémentaires pour les déplacements à l'hôpital, l'alimentation et les habits spécifiques, des jouets adaptés, un accueil supplémentaire pour les frères et sœurs, etc.

Si le Code des impôts sur les revenus 1992, en majorant la quotité exemptée d'un supplément, prend déjà en considération la situation d'une personne à charge atteinte d'un handicap, il n'en reste pas moins que l'ensemble des coûts cachés liés à la maladie grave d'un enfant ne sont toujours pas pris en compte.

À cette fin, nous proposons un doublement de l'avantage actuellement accordé pour les enfants à charge en majorant la quotité exemptée d'impôt d'un montant de 870 euros à l'instar de la majoration accordée pour chaque personne à charge atteinte d'un handicap. De plus, un crédit d'impôt remboursable sera octroyé lorsque la part de la quotité exemptée majorée n'a pu être imputée sur la part du revenu professionnel du conjoint concerné. Dans cette hypothèse, la quotité d'impôt exemptée sera majorée lorsqu'un enfant gravement malade bénéficie d'allocations familiales majorées au 1^{er} janvier de l'exercice d'imposition sur base des lois coordonnées du 19 janvier 1939 relatives aux allocations familiales des travailleurs salariés ou de l'arrêté royal du 8 avril 1976 établissant le régime des prestations familiales en faveur des travailleurs indépendants.

La référence au mécanisme des allocations familiales majorées nous paraît la plus opportune afin d'apprécier si un enfant est atteint d'une maladie grave étant donné que ces allocations sont établies sur

12 jaar, alsook een belastingkrediet toe te kennen van 50 % van de werkelijke kosten die de gezinnen dragen. Daarbij zou een maximum gelden dat overeenstemt met het maximum van de kosten die, overeenkomstig artikel 113, § 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, in aanmerking worden genomen voor een aftrekbaarheid van 100 %.

Dit voorstel past ook in het streven de zogenaamde « werkloosheidsvallen » weg te werken, want door de voorgestelde maatregel zou voor tal van ouders een grote financiële belemmering wegvallen om zich op de arbeidsmarkt aan te bieden.

Behalve met hoge opvangkosten krijgen ouders van zwaar zieke kinderen ook te maken met hoge kosten op het stuk van gezondheidszorg. Een mucoviscidosepatiëntje moet bijvoorbeeld een preventieve behandeling volgen die doorgaans circa 100 euro per maand kost. Hyperkinetische kinderen hebben dan weer nood aan adequate psychologische en pedagogische begeleiding, waarvan de prijs kan oplopen tot 300 euro per behandeling.

De ouders van een zwaar ziek kind kampen eveneens met meerkosten voor allerlei aspecten waarvoor geen specifieke vergoeding bestaat. Het gaat daarbij niet alleen om het heen-en-weergerij tussen thuis en ziekenhuis, maar ook om specifieke voeding en kleding, aangepast speelgoed, bijkomende opvang voor broers en zussen enzovoort.

Hoewel in het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 al rekening wordt gehouden met gehandicapte kinderen ten laste, met name door een toeslag op het belastingvrije inkomen, blijven alle verdoken kosten in verband met de ernstige ziekte van een kind zwaar wegen.

Daarom stellen wij een verdubbeling voor van het voordeel dat thans wordt toegekend voor kinderen ten laste; concreet zou het gaan om een verhoging van het belastingvrije inkomen met 870 euro, naar analogie van de toeslag waarop elke gehandicapte persoon ten laste nu al recht heeft. Bovendien is het de bedoeling een terug te betalen belastingkrediet toe te kennen wanneer het verhoogde belastingvrije inkomen niet kon worden aangerekend op de beroepsinkomen van de betrokken partner. In die hypothese zal het belastingvrije inkomen worden verhoogd wanneer een zwaar ziek kind verhoogde kinderbijslag geniet op 1 januari van het aanslagjaar, overeenkomstig de wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, gecoördineerd op 19 december 1939 of het koninklijk besluit van 8 april 1976 houdende regeling van de gezinsbijslag ten voordele van de zelfstandigen.

De verwijzing naar de regeling van de verhoogde kinderbijslag lijkt ons de meest aangewezen werkwijze, omdat zij de mogelijkheid biedt te beoordelen of een kind getroffen is door een zware ziekte. Die

la base de six catégories proportionnelles liées à la gravité de la maladie de l'enfant.

René THISSEN.
Clotilde NYSSENS.
Christian BROTCORNE.

PROPOSITION DE LOI

Article 1^{er}

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 113 du Code des impôts sur les revenus 1992, modifié en dernier lieu par l'arrêté royal du 20 juillet 2000, sont apportées les modifications suivantes :

A) au § 1^{er}, 1^o, le mot «trois» est remplacé par le mot «douze»;

B) au § 2, le mot «4» est remplacé par le mot «15».

Art. 3

L'article 114 du même Code, est complété par l'alinéa suivant :

«Il est imputé sur l'impôt des personnes physiques, calculé conformément à l'article 130, un crédit d'impôt de 50% du montant déductible visé à l'article 104, 7^o, plafonné conformément à l'article 113, § 2.»

Art. 4

À l'article 133 du même Code, remplacé par la loi du 21 juillet 2002, il est inséré un 3^obis, rédigé comme suit :

«3^obis 870 euros pour chaque enfant atteint d'une maladie grave bénéficiant d'allocations familiales majorées au 1^{er} janvier de l'exercice d'imposition sur la base des lois coordonnées du 19 janvier 1939 relatives aux allocations familiales des travailleurs salariés ou de l'arrêté royal du 8 avril 1976 établissant le régime des prestations familiales en faveur des travailleurs indépendants.»

kinderbijslag wordt immers vastgesteld op grond van zes categorieën afhankelijk van de ernst van de ziekte van het kind.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 113 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A) in § 1, 1^o, wordt het woord «drie» vervangen door het woord «twaalf»;

B) in § 2, wordt het getal «4,00» vervangen door het getal «15,00».

Art. 3

Artikel 114 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid :

«Op de overeenkomstig artikel 130 berekende personenbelasting wordt een belastingkrediet aange-rekend van 50% van het in artikel 104, 7^o, bedoelde aftrekbare bedrag, met inachtneming van het in artikel 113, § 2, bedoelde maximum.»

Art. 4

In artikel 133 van hetzelfde Wetboek, vervangen door de wet van 21 juli 2002, wordt een 3^obis inge-voegd, luidend als volgt :

«3^obis 870 euro voor elk zwaar ziek kind dat recht geeft op verhoogde kinderbijslag op 1 januari van het aanslagjaar, overeenkomstig de wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, gecoördineerd op 19 december 1939 of het koninklijk besluit van 8 april 1976 houdende regeling van de gezinsbijslag ten voordele van de zelfstandigen;»

Art. 5

À l'article 134, § 3, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 10 août 2002, les mots «à l'article 132, alinéa 1^{er}, 1^o à 6^o» sont remplacés par les mots suivants: «aux articles 132, alinéa 1^{er}, 1^o à 6^o et 133, § 1^{er}, 3^o*bis*».

5 mars 2004.

René THISSEN.
Clotilde NYSENS.
Christian BROTCORNE.

Art. 5

In artikel 134, § 3, van hetzelfde Wetboek, laatst gewijzigd door de wet van 10 augustus 2002, worden de woorden «in artikel 132, eerste lid, 1^o tot 6^o» vervangen door de woorden «in de artikelen 132, eerste lid, 1^o tot 6^o, en 133, § 1, 3^o*bis*».

5 maart 2004.